

[עג ע"א] יין נסך אסור ואוסר בכל שהוא יין בין ומים [במים בכל שהוא יין במים ומים] ביין [בב"ט] זה הכלל מין במינו [ב] כל שהוא בשאינו מינו בנותן טעם.

[עג ע"ב] רב ושמואל דאמרי תרווייהו כל איסורין שבתורה במינו במשהו שלא במינו כו' ור' יוחנן וריש לקיש דאמרי תרווייהו כל איסורין שבתורה בין במינו בין שלא במינו כו' חוץ מטבל ויין נסך במינו במשהו שלא במינו בנותן טעם, דהיינו בששים. ור' יוחנן וריש לקיש קסברי כרבנן בר פלוגתא דר' יהודה, וכל חידושיהו (י) להודיענו חוץ מטבל ויין נסך. כדמסיק בשלמא יין נסך משום חומרא דע"ז אלא טבל מאי טעמא, פירוש הלא אי אפשר להיות למבטל כבטל, ואיכא מאן דסבירא ליה בהקומץ (כג ע"א - ב) דהוי מין בשאינו מינו ולמה נחמיר בו טפי ממין במינו לר' יוחנן וריש לקיש, ואפילו למאן דאזיל בתר בט(ו)ל מדוע נחמיר בו טפי משאר מין במינו, ומשני כהיתירו כך איסורין.] כדשמואל דאמר חטה אחת פוטרת את הכרי.

ור"ת אמר דהוא הדין תרומה, כדא"ר יוחנן לעיל לגבי שתי כוסות אחת של חולין ואחת של תרומה וכו', משום דכהיתירו כך איסורו. והך דטבל ותרומה תלוין בטעם אחת להכי לא אמר חוץ מתרומה. וחוץ משביעית (ו) לא אמר נמי, משום דהא דשביעית במינה בכל שהוא דווקא לביעור אבל לאכילה בנותן טעם כדאיתא בפרק הנדר מן הירק. ומטעם דבר שיש לו מתירין לא נחמיר בטבל אפילו בשאינו מינו, כיון שנימוח בתערובתו. וכן נמי חמץ בפסח שרי לר' שמעון על [ידין] תערובת מהאי טעמא אע"ג דשרי לאחר הפסח. וההיא דפרק הנדר מן הירק דקרי לטבל יש לו מתירין לאסור בכל שהוא, בדבר שאינו נימוח. אי נמי הכא מיירי בטבל שהלכו בעליהן למדינת הים שאי אפשר לתקנו. אבל בפרק הזהב (ב"מ נג ע"א) לא חש לתרין בכהוא ענייני. וההיא דסוף ביצה (לט ע"א) לגבי האשה ששאלה מים ומלח לעיסתה דקרי ליה יש לו מתירין, משום דמיא ידיעי בעיסה ומיירי במלח אסתרונקית.

[עג ע"א] כי אתא רב דימי א"ר יוחנן המערה יין נסך מחבי(ו)ת לבור אפילו כל היום כולו ראשון ראשון בטל. פ"ש ומותר בהנאה והא דקתני לקמן (עד ע"א) יין נסך שנפל לבור אסור מוקי לה בשנפלה חבית גדולה ונשברה ונפל כולו כאחד. (וכן) [ואין] הלכה כרב דימי שהרי [בא] רב יצחק והחמיר ובא רבין והחמיר ולקמן פסקינן [יין] נסך במינו במשהו. ולא שנא היתירא לגו [איסורא ול"ש איסורא לגו] היתירא.

ופסקו רבינו שמואל ואחיו ר"ת ורבינו אבן זקיני (ס"י שיא דק"ל ע"ב ודק"ל ע"ב) דאדרבין ורב שמואל בר יהודה משמיה דר' יוחנן דקאי על מילתיה דרבין ובעי תחילה [סמכינן] הלכה למעשה דכל מין ומינו ודבר אחר אמרינן סלק את מינו כמי שאינו מינו והשאר מים רבים עליו ומבטלין אותו. ובעינן קיתון של מים תחילה.

ורבינו תם כתב אני הנהגתי בעירי לערב קיתון של מים תחילה ב' וג' בכל חבית וחבית שאם יקרה שיתערה יין נסך מעט כחביות להתיר בכך, כי לא סמכתי על מה שפסקתי סתם יינן מין במינו בטל בששים להתיר, לא לי ולא לאחרים. אך אם ההפסד מרובה התורה חסה. ובפרק כל הבשר (קח ע"א) ובפרק הקומץ רבה (כג ע"א) נמי אמר רבא כל מין ומינו ודבר אחר סלק את מינו כמי שאינו והשאר מים רבים עליו ומבטלין אותו. ומאי דר' יוחנן נמי דאמר (עג ע"ב) שתי כוסות וכו' עד ומזגן ועירבן (שמעינן) נמי דבעינן תחילה ואמרינן סלק (מין) את מינו וכו' בכל דבר לח המעורב. ואפילו ממינו הרבה מאד כמו יין שבבור אמרינן סלקי(נ)הו כמי שאינו. ואפילו מים דאיסור המעורבין ביין נסך מצטרפין עם מים המעורבין ביין נסך ולבטל היין נסך ומצא מין את מינו וניעור לבטל האיסור, מדאמר ר' יוחנן שתי כוסות אחת של חולין ואחת של תרומה ומזגן ועירבן רואין את ההיתר כאילו וכו'.

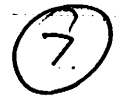
אבל רבינו יב"א (פ"י) [פליג] והורה הלכה למעשה ע"י גוי ששתה מן הכוס ושוב נתנו באותו כוס יין כשר ונתנום לקדירה, דלא בעינן תחילה ואפ"ה אמרינן סלק את מינו כמי וכו', כי לא היה בקדירה כדי ביטול שתייהו. ותו דתנן בפ"ק דתרומה (מ"ו) אין המחומץ מחמץ אלא לפי חשבון. והכי נמי תנן בפ"ק דתמורה (יב ע"א). והוא הדין עירבן ומזגן, אלא מזגן ועירבן דנקט לאשמעינן דהמים האסורין שבכוס של תרומה מצטרפין עם המים שבכוס של חולין לבטל התרומה. וכיון דאיכא תרי לישני, בשל סופרים הלך אחר המיקל. ותו שהיין נסך לא נתן טעם ביין הכשר, ולא דמי לחתיכה דאמרינן (חולין ק ע"א) כיון שנתן טעם בחתיכה הכשירה שנעשית הכשירה חתיכת נבילה וצריך לשער בכולה.

ואני הארכתיו עוד בתשובתי בסיומן ת"ט לעיל כתב ופלוגתא דרבכתא הוא אם הלכה דמין במינו במשהו או בנותן טעם. ואנן נהגינן במשהו.

[עד ע"א] ואלו אסורין ואיסורן בכל שהוא יין נסך וע"ז וכו' עד ובשר בחלב. פירוש חתיכה בת מניין שנאסרה משום בשר בחלב ושוב נתערבה בחתיכות אחרות. כדמוכח בגמרא דבבב"ה בת מניין איירי. אבל חלב שנפל בקדירה של בשר אי נמי איכא בטל בששים כדפירש רש"י. וכן חתיכה של נבילה והיא גדולה בת מניין אינה בטילה כלל כדאיתא בפרק גיד הנשה (חולין ק ע"א). וכן חמץ בפסח במשהו קיימא לן ואפילו בשאינו מינו. דאחמירו ביה רבנן משום דלא בדילי אינשי מיניה ואפילו אם אינו בר מניין, אבל מדאורייתא בטל. והא דקא מסיק בגמרא האי תנא תרתי אית ליה בת מניין ואיסורי הנאה, (דקאמר) ה"פ לא נזקק לשנות הכא אלא בכי האי גוונא, והיינו למעוטי דלאו איסורי הנאה דקאמר, שלא נזקק ביה. ודומה לזו (ו) בפ"ק דבבא קמא (ה ע"א) למעוטי דר' חייא ודר' אושעיא, אע"ג דמקרא מליאה הם.

בפרק הערל פירשתי בספר זה (ס"י תתקפה) פתרון את שדרכו למנות שנינו. גם בתשובה [ות] של פסחים (ס"י תיב - תכ) פירשתי והרחבתי ענייני ביטולן.

שמות פרשת בא פרק יב

- (א) ויאמר יתנוק אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר:
 (ב) החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה:
 (ג) דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויקחו להם איש ששה לבית אבת ששה לבית:
 (ד) ואם ימעט הבית מהיות משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במקסת נפשת איש לפי אכלו תכסו על הששה:
 (ה) ששה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו:
 (ו) והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים:
 (ז) ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אתו בהם:
 (ח) ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים יאכלהו:
 (ט) אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו:
 (י) ולא תותרו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו:
 (יא) וככה תאכלו אתו מתניכם סגרים נעליכם בגדליכם ומקלכם בידכם ואת כלתם אתו בחפזון פסח הוא ליתנוק:
 (יב) ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והפיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אליהי מצרים אעשה שפטים אני יתנוק:
 (יג) והיה הדם לכם לאת על הבתים אשר אסם שם וראיתי את הדם ופסחתי עלכם ולא יהיה בכם נגף למשחית בהפתי בארץ מצרים:
 (יד) והיה היום הזה לכם לזכרון וסגתם אתו סג ליתנוק לזרתיכם חקת עולם תסגהו:
 (טו) שבעת ימים מצות תאכלו אף ביום הראשון תשפיתו שאר מבטיכם כי כל אכל חמץ ונקרמה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השביעי:
 (טז) וביום הראשון מקרא קדש וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכה לא תעשה בהם אף אשר יאכל לכל נפש הוא לכדו תעשה לכם:
 (יז) ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לזרתיכם חקת עולם:
 (יח) בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות עד יום האסד ועשרים לחדש בערב:
 (יט) שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אכל מחמץ ונקרמה הנפש ההוא מעדת ישראל בנר ובאזרח הארץ:
 (כ) כל מחמץ לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות פ:
 (כא) ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח:
 (כב) וילקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בהצפתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות מן הדם אשר בוסף ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר:
 (כג) ועבר יתנוק לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח יתנוק על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף:
 (כד) ושמרתם את הדבר הזה לחק לה ולבניו עד עולם:
 (כה) והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן יתנוק לכם באשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת:
 (כו) והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם:
 (כז) ונאמרתם נבח פסח הוא ליתנוק אשר פסח על בטי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ניחוד העם וישמחוהו:
 (כח) וילכו ויעשו בני ישראל באשר צוה יתנוק את משה ואהרן בן עשו:
 (כט) ויהי בחצי הלילה ויתנוק הבה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הפור וכל בכור בהמה:
 (ל) ויגם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדלה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת:
 (לא) ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל ולכו עבדו את יתנוק בנדברכם:
 (לב) גם צאנכם גם בקרכם קחו באשר דברתם ולכו וברכתם גם אתי:
 (לג) וסחטו מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו בלנו מתים:
 (לד) וישא העם את בצקו טרם יחמץ משאריתם צברת בשמלתם על שקמם:
 (לה) ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת:
 (לו) ויתנוק נמן את סו העם בעיני מצרים וישאלום וינצלו את מצרים פ:
 (לז) ויסעו בני ישראל מרעמסס ספתה כשש מאות אלף רגלי הבקרים לכד מטוה:
 (לח) וגם ערב רב עלה אתם וצאן ויקר מקנה כבד מאד:
 (לט) ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם:
 (מ) וישוב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה:
 (מא) ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות יתנוק מארץ מצרים:
 (מב) ליל שפטים הוא ליתנוק להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה ליתנוק שפטים לכל בני ישראל לזרתיכם פ:

דברים פרשת ראה פרק יב

- (א) אלה הנקיים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נמו יקנו אליה אבותיה לה לרשמה כל הנמים אשר אתם חיים על האדמה:
- (ב) אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את אליהם על הקרים הרמים ועל הגבעות ומסת כל עץ רענן:
- (ג) ונספתם את מזבחם ושבתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אליהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא:
- (ד) לא מעשון כן ליקנו אליהם:
- (ה) כי אם אל המקום אשר יבסר יקנו אליהם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה:
- (ו) ונקבתם שמה עלתיכם וזבתיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם ובכלת בקרכם וצאנכם:
- (ז) ואכלתם שם לפני יקנו אליהם ושמתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברקה יקנו אליה:
- (ח) לא מעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל הישר בעיניו:
- (ט) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר יקנו אליה נמו לה:
- (י) ועברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר יקנו אליהם מנחיל אתכם והניח לכם מכל איביכם מסביב וישבתם בטח:
- (יא) והנה המקום אשר יבסר יקנו אליהם בו לשפן שמו שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עלתיכם וזבתיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם וכל מבסר נדריכם אשר תדרו ליקנו:
- (יב) ושמחתם לפני יקנו אליהם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ונאמתיכם והלוי אשר בשעריכם פי אין לו חלק ונחלה אתכם:
- (יג) השמר לה פן תעלה עלתיה בכל מקום אשר תראה:
- (יד) כי אם במקום אשר יבסר יקנו באסד שבטיה שם תעלה עלתיה ושם תעשה פל אשר אנכי מצוה:
- (טו) רק בכל זאת נפשה תזבח ואכלת בשר בברכת יקנו אליה אשר נמו לה בכל שעריה הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל:
- (טז) רק הדם לא תאכלו על הארץ תשפכו כמים:
- (יז) לא תוכל לאכל בשעריה מעשר דגנה ומירשה ויצהרה ובכלת בקרה וצאנה וכל נדריה אשר תדר ונדבתיה ותרומת ידך:
- (יח) כי אם לפני יקנו אליה תאכלנו במקום אשר יבסר יקנו אליה בו אתה ובנה ובתה ועבדך ונאמתה והלוי אשר בשעריה ושמחת לפני יקנו אליה בכל משלח ידך:
- (יט) השמר לה פן תעזב את הלוי כל ימיה על אדמתה: ם
- (כ) כי ירחיב יקנו אליה את גבלה באשר דבר לה ואמרת אכלה בשר כי תאנה נפשה לאכל בשר בכל זאת נפשה תאכל בשר:
- (כא) כי יחסק ממה המקום אשר יבסר יקנו אליה לשום שמו שם וזבחת מבקרה ומצאנה אשר נמו יקנו לה באשר צויתיה ואכלת בשעריה בכל זאת נפשה:
- (כב) אף באשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו הטמא והטהור יחדו יאכלנו:
- (כג) רק חזק בלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר:
- (כד) לא תאכלנו על הארץ תשפכו כמים:
- (כה) לא תאכלנו למען ייטב לה ולבניה אחריה כי מעשה הישר בעיני יקנו:
- (כו) רק קדשיה אשר יהיו לה ונדריה תשא ובאת אל המקום אשר יבסר יקנו:
- (כז) ופשית עלתיה הבשר והדם על מזבח יקנו אליה ודם זבחה ישפה על מזבח יקנו אליה והבשר תאכל:
- (כח) שמר ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוה למען ייטב לה ולבניה אחריה עד עולם כי מעשה הטוב והישר בעיני יקנו אליה: ם
- (כט) כי יברית יקנו אליה את הגוים אשר אתה בא שמה לרשת אותם מפניה וברשת אתם וישבתם בארצם:
- (ל) השמר לה פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניה ופן תדרש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים האלה את אליהם ואעשה כן גם אני:
- (לא) לא מעשה כן ליקנו אליה כי כל תועבת יקנו אשר שגא עשו לאלהיהם פי גם את בנייהם ואת בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם:

יט) ראשית בכורי אדמתך. הבכורים אסורים בהנאה, ודרשו רז"ל: שלכך נסמכה מצות בכורים למצות "לא תבשל גדי" לומר לך מה בשר בחלב אסור בהנאה, אף בכורים אסורים בהנאה, ועוד דרשו בו: שאין להביא בכורים אלא מן המבושלות לא מן הסמדר.

לא תבשל גדי בחלב אמו. הכתוב הזה נזכר בתורה שלש פעמים, ודרשו רז"ל: (חולין קט"ו ב) אחד לאיסור אכילה ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור בשול. ומה שהוציאו הכתוב בלשון בשול לפי שדרך בשול אסרה תורה, ולוקה מן התורה בבשולו וכן באכילתו דרך בשול, וכל שאינו דרך בשול אינו אסור מן התורה אלא מדרבנן, וכן דעת מורי ז"ל. ומה שלא הזכיר בו "לא תאכל" שהיה איסור הנאה בכללו, שהרי אמרו: (פסחים כא ב) כל מקום שנאמר "לא תאכל" "לא תאכלו" אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע עד שיפרוט לך הכתוב, שאילו אמר "לא תאכל" הייתי מבין שהוא כשאר האיסורים שאין חיוב באכילתן אלא כדרך הנאתן, אבל שלא כדרך הנאתן פטור, ועל כן לא הוציא הכתוב בלשון אכילה ללמדך שאם אכלו שלא כדרך הנאתו כגון שבלעו חם עד ששרף גרונו חייב מלקות מן התורה, מה שאין כן בשאר האיסורים. ולפי שלא הזכיר לשון אכילה לכך הצריך פסוק שלישי לאיסור הנאה, אבל מכל מקום אינו לוקה אלא על בשולו ועל אכילתו אפילו שלא כדרך הנאתו, וכן תמצא במסכת פסחים פ"ב שאמרו בשר בחלב (פסחים כה א) להכי לא כתב רחמנא אכילה בגופיה למימרא שלוקין עליו שלא כדרך הנאתו. ושתי מצות בלבד הן שאדם לוקה בהן באכילתם אפילו שלא כדרך הנאתן בשר בחלב וכלאי הכרם, וכן אמרו רז"ל: (שם כד ב) הכל מודים בכלאי הכרם שלוקין עליהם אפילו שלא כדרך הנאתן, מאי טעמא, משום דלא כתיב בהו אכילה אלא: (דברים כב, ט) "פן תקדש" ודרשינן: (קידושין נו ב) פן תוקד אש.

וע"ד הפשט טעם המצוה הזאת לפי שהוא מטמם את הלב, שהרי החלב נעשה מן הדם והדם מזג רע ומוליד אכזריות, ואחד מטעמי האיסור שבו שאינו מקבל שנוי והתפעלות בגוף כשאר הדברים הנאכלים ולכך טבעו הרע נשאר בתוכו מבלי שנוי, ואע"פ שנשתנה עכשו מדם לחלב וקבל שנוי והתפעלות שהועתק לדבר אחר מכל מקום כשחוזר ומערבו עם הבשר הרי חוזר לכח הדם וטבעו הראשון כבתחלה, והתערבם יחד מטמם הלב ומוליד גסות ותכונה רעה בנפש האוכל.

וכן דעת הרופאים בתערובת דג וגבינה שנתבשלו כאחד שמוליד תכונה רעה וחולי הצרעת. ומה שנזכרה מצוה זו לעולם אצל החגים כדי להזהיר את ישראל העולים בכל שנה שלש פעמים לרגל למקום הנבואה שלא יטממו הלב במאכלים אסורים אלא שיהיה חומר שלהם זך וצלול להתבונן בדרכי התורה ויהיה לבם הוכן להשגת ידיעתו יתברך.

והרמב"ם ז"ל כתב בזה טעם בטעמי המצות, כי מפני שהיה מנהג עובדי אלילים שהיו אוכלים בשר בחלב בבית תועבותם בימי תגיהם, על כן באה התורה לאסור אותו, ויאמר הכתוב: כשתבא שלש פעמים בשנה לבית ה' אלהיך "לא תבשל גדי בחלב אמו", כענין מנהגי ע"ג שעושים כך, ולכך נזכר הכתוב הזה בשני מקומות בכלל החגים, כי כן דרך התורה לאסור הדברים שהם לאלילים ותצוה עלינו לעשות ההפך כדי לעקור שורש אלילים מן העולם. זה כתב הרב ז"ל בטעם המצוה הזאת, ואע"פ שאין זה לשונו זה כונתו.

ומן הנראה כי הטעמים האלה בלתי מספיקים ואינם עיקר בטעם המצות אלא לדחות את השואל שהרי מצוה זו מכלל החקים היא, מכלל פרה אדומה ושעיר המשתלח, וכן דרשו רז"ל: (מסכת גן עדן אוצר המדרשים) לעתיד לבא הקב"ה מגלה להם לישראל מפני מה צותה התורה בשר בחלב ופרה אדומה ושעיר המשתלח. וכיון שכן דעת חכמים שהמצוה הזאת מסתרי התורה, כי בודאי לעתיד לבא לא יהיה שם לא טמטום הלב ולא עבודה זרה, שהרי אנו מובטחים בהבטחת: (דברים ל, ל) "ומל ה' אלהיך" וגו', וכן בהבטחת: (צפניה ג, ט) "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה" וגו', אבל המצוה הזאת יש לה סוד.

וע"ד הקבלה כבר ידעת, כי כל המצות כלן אלהיות וכל אחת מהן מצויירת לציורי דברים של מעלה, אף כי החקים זכרון ודוגמא של מעלה, כי על כן נקראו "חקים" לפי שהם חקוקים למעלה, והבשר והחלב דוגמא ורמז כנגדם למעלה דברים מיוחדים, וכשם שהבשר והחלב כל אחד מותר בפני עצמו כן הדברים ההם כל אחד ואחד מיוחד בפני עצמו, וכשם שאין עקר האסור אלא התבור והתורה הרחיקתו וגזרה ביניהם הבדל ורחוק, כן הדברים ההם יש לנו להבין כי יש ביניהם הבדל ואין להשוות קדושה של מעלה לקדושה של מטה אע"פ שהכל מיוחד זה בזה, ובעולם הזה שיש בו יצר הרע נצטרך ליחד אותם ומיחדין ואומרים כי הוא ושמו אחד, וע"כ אמרו רז"ל: (מסכת גן עדן - אוצר המדרשים) לעתיד לבא הקב"ה מגלה להם לישראל מפני מה בשר בחלב אסור. כוונתו במאמר זה כי אע"פ שהיא מצוה מוטלת עלינו, נוהגת במזוננו ומאכלנו בעולם הגופני הזה אין העולם הזה כדאי ואיננו ראוי להתגלות בו הטעם והסוד מפני שהעולם הזה יש בו יצר הרע ולא תסבלהו דעת הבריות אולי יחשבו על השם ויהרהרו אחר שתי רשויות חס ושלוש, אבל לעתיד לבא בזמן בטול יצו"ר והוא זמן תחיית המתים שם יבינו הכל הסוד מעקרו, ושם יוסיף מעלה והשגה ונוכל להבדיל ונכיר שהוא אחד ושמו אחד כדבר הנביא: (זכריה יד, ט) "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", וכן כתוב באותו זמן: (ישעיה נב, ל) "לכן ידע עמי שמי", וזה גלוי הטעם להקב"ה, בעבור כי אין גלוי הטעם והסוד בעולם הזה אלא באותו זמן, שכן יהיה איסור בשר וחלב בטל, ומכאן תתעורר למה שאכלו המלאכים בשר בחלב, שנאמר: (בראשית יח, י) "ויקח חמאה וחלב וכן הבקר", כי המלאכים אין להם יצר הרע, שאף בבני אדם הגופניים לא תהיה נוהגת מצוה זו בזמן בטול יצר הרע, ולכך דרשו רז"ל: (יומא סז ב): (ויקרא יח, ז) "את חקותי תשמרו וגו' אני ה'" אני חקקתיים ואין לך רשות להרהר בהם, כלומר חקקתיים למעלה ואין לך רשות להרהר בהם כי ההרהור בטעם מן החקים כיוצא בזה הוא מזיק בעוה"ז מצד יצר הרע המכשיל את האדם. ובפשוטו יש לומר: (זכריה יד, ט) "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", לענין העבודה שלא יעבדו הכל אלא להקב"ה, ואז יהיה אחד בפי הכל, ושמו אחד לענין הקריאה שלא יקראו באל"ף דל"ת כמו שנקרא בעולם הזה אלא ביל"ד ה"א ככתבו.

(כ) הנה אנכי שולח מלאך לפניך. ע"ד הפשט ענין הפרשה הזאת שהקב"ה הודיע למשה כי ישראל עתידים שיחטאו בעגל, ולכך

חידושי הרמב"ן מסכת חולין דף קטו עמוד א

4

שאינן תלמוד לומר מבושל ומה ת"ל מבושל. איכא למידק הא אפיקתיה בשלהי פרק כל שעה (מ'א א') אין לי אלא במים שאר משקין מנין ת"ל ובשל מבושל מכל מקום, וכי תימא סבר לה כמאן דמפיק לה התם מקל וחומר ומה מים שאינן מפיגין טעמן וכו', הא איהו נמי דריש ליה לבין בשלו ואחר כך צלאו בין צלאו ואחר כך בשלו, ואיכא למימר הכי דריש ריש לקיש לימא קרא בשל בשל או מבושל מבושל מאי בשל מבושל שמע מינה תרתי, ואע"ג דהא נמי דריש לה רבי התם לבשלו מבעוד יום, ריש לקיש סבר לה כרבנן דמפקי לה מכי אם צלי אש.

חידושי הר"ן מסכת חולין דף קיד עמוד ב

3

א"ר אשי מנין לבשר בחלב שאסור באכילה שנאמר לא תאכל כל תועבה כל שתעבתי לך הרי הוא בבל תאכל. נראה לי דמ"ה מפיך לה רב אסי מהאי קרא ולא מפיך לה מאותה ששנה רבי לא תאכלנו וכו' ואף על גב דלקמן מתמיה ר' יוחנן אדריש לקיש וא"ל כעורה זו ששנה רבי לאשמועי' דמהאי קרא נפקא לן איסור אכילה ואיסור הנאה כר' אבהו אבל דריש לקיש לקמן משום דליכ' לאכוחי מינה האי רבותא דהא כיון דגבי פסח כתיב ובשל מבושל ממילא משמע דבשול אחר דבשר בחלב אסור בהנאה דומיא דפסח מ"ה א"ל ר' יוחנן כעורה זו ששנה רבי. אבל עדיין יש לתמוה לקמן דאמרינן רבי הנאה מנא ליה נפקא ליה מהכא דתניא רבי אומר נאמר כאן כי עם קדוש אמאי אצטריכי' דרשא דהא כל איסורין שבתורה דכי היכי דאסרי באכילה אסרי בהנאה נפקא לן לר' מאיר מנבלה ולר' יהודה מדרשא דאותו אתה משליך לכלב ואי אתה משליך לכלב כל איסורין שבתורה כדאיתא בפרק כל שעה. ורב אסי נמי ליגמר מקרא דרבי איסור אכילה ואיסור הנאה. ואפשר דכיון דקרא דלא תאכלנו דמפקי מיניה בשר בחלב גבי דם הוא דאסור ודם לא אסור בהנאה אי אפשר ללמוד ממנו איסור הנאה לבשר בחלב ומ"ה איצטרך דרשא אחרת.

